

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích rozhodl samosoudcem JUDr. Janem Dvořákem v právní věci **žalobkyně: E. P.**, proti **žalované České správě sociálního zabezpečení**, se sídlem **Křížová 25, 225 08 Praha 5**, v řízení o žalobě proti rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 4.12.2012, č.j. „x“,

t a k t o :

- I. Žaloba se zamítá.**
- II. Účastníci nemají právo na náhradu nákladů řízení.**

O d ů v o d n ě n í :

Žalobkyně se včasnou žalobou domáhala soudního přezkumu v záhlaví tohoto rozsudku uvedeného rozhodnutí žalované, kterým byly zamítnuty námitky a bylo potvrzeno rozhodnutí žalované ze dne 8.11.2012, č.j. „x“, jímž žalovaná přiznala žalobkyni od 17.12.2012 starobní důchod ve výši 11.738 Kč měsíčně podle ust. § 29 odst. 1 zák. č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, v platném znění (dále jen „ZDP“ nebo „zákon o důchodovém pojištění“). Žalobu odůvodnila žalobkyně následujícím způsobem:

Žalobkyně namítla, že jí nebyly zhodnoceny náhrady za ztrátu na výdělku po skončení pracovní neschopnosti ve smyslu ust. § 371 odst. 1 a 2 zák. č. 262/2006 Sb., zákoník práce,

v platném znění (dále jen „Zákoník práce“), podle něhož náhrada za ztrátu na výdělků podle odst. 1 přísluší zaměstnanci i při nepracovní neschopnosti z jiného důvodu než je původní pracovní úraz nebo nemoc z povolání. Žalovaná zastává však jiný výklad, který odůvodňuje ust. § 16 odst. 3 ZDP, když tvrdí, že do vyměřovacího základu pojištěnce za dobu po 31.12.1995 se pro účely stanovení ročního vyměřovacího základu zahrnuje též náhrada za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti náležející za pracovní úraz (nemoc z povolání) a náhrada za ztrátu na služebním příjmu po skončení neschopnosti k službě. Jedná se o zužující výklad, když žalovaná tvrdí, že ust. § 371 odst. 1 a 2 Zákoníku práce se nevztahuje na hodnocení vyměřovacích základů pro účely výpočtu výše starobního důchodu s tím, že náhrada za ztrátu na výdělků dle žalované po skončení pracovní neschopnosti pro nepracovní úraz, který žalobkyně utrpěla, se do vyměřovacího základu nezahrnuje. Tento výklad ust. § 16 odst. 3 zákona o důchodovém pojištění je dle žalobkyně naprosto „zúžený“ a oddělený od předchozích vět odstavce 3 § 16 uvedeného zákona, když v citované větě čtvrté se nalézají vsuvka slova „též“. Proto žalobkyně tvrdí, že je nutno vykládat toto ustanovení odst. 3 výkladem zahrnujícím všechny věty § 16 zákona o důchodovém pojištění a dle jejich obsahu i vykládat ust. § 371 odst. 1 a 2 Zákoníku práce. Žalobkyně uvedla, že tímto výkladem je jí výše dávek přiznaného starobního důchodu pro nezapočítávání náhrad ztrát na výdělků po skončení pracovní neschopnosti vyplácena ve výrazně nižší výměře, než by bylo při zápočtu těchto náhrad. Žalobkyně ještě doplnila, že se v podstatě jedná o zápočet náhrad ztrát na výdělků po skončení pracovní neschopnosti dle potvrzení pojistitele České pojišťovny ze dne 2.10.2012, která jako pojistitel odpovědnostního pojištění za způsobenou škodu Veřejnými službami města Choceň vyplácela započitatelný příjem do vyměřovacího základu pro výpočet starobního důchodu, přičemž se jednalo o náhrady ztráty na výdělků po skončení pracovní neschopnosti, které jí byly vypláceny pro utrpěný nepracovní úraz v roce 1990. Žalobkyně dále uvedla, že do dne 16.12.2012 pobírala vyměřený invalidní důchod pro invaliditu 3. stupně za uvedený nepracovní úraz. Žalobkyně namítla, že je uvedeným žalovaným rozhodnutím krácena na svých právech, zvláště když jí byl vyměřený invalidní důchod odejmut bez jejího souhlasu a nebyla účastna žádného řízení posudkové komise OSSZ na základě jednání o odnětí invalidního důchodu a vyměřený starobní důchod je nižší, než by započtením do vyměřovacího základu uvedených náhrad ztrát na výdělků po skončení pracovní neschopnosti ve skutečnosti byl vyměřen. Žalobkyně navrhl, aby uvedené rozhodnutí bylo změněno tak, že žalovaná je povinna zhodnotit do vyměřovacího základu všechny příjmy žalobkyně, tj. i uvedenou vyplácenou náhradu ztrát na výdělků po skončení pracovní neschopnosti pro nepracovní úraz, a pokud se soud ztotožní s výkladem žalované, navrhl, aby soud rozhodnutí žalované ze dne 8.11.2012, kterým jí byl přiznán starobní důchod, zrušil, a aby žalobkyni byl „vrácen“ invalidní důchod s dobou výplaty do dovršení 65 let věku.

Ve vyjádření k žalobě žalovaná uvedla, že uvedenou námitku uplatnila žalobkyně v námitkovém řízení, přičemž o ní rozhodla žalovaná tak, že námitky byly zamítnuty. Obdobně jako v žalovaném rozhodnutí žalovaná uvedla, že dle § 16 odst. 3 ZDP se do vyměřovacího základu pojištěnce zahrnuje též náhrada za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti náležející pouze za pracovní úraz či nemoc z povolání. Dále uvedla, že doba pobírání invalidního důchodu pro invaliditu 3. stupně se pro výpočet osobního vyměřovacího základu hodnotí v souladu s § 16 odst. 2 písm. b) jako doba vyloučená a pokud se jedná o námitku žalobkyně týkající se odejmutí invalidního důchodu bez jednání a bez souhlasu žalobkyně, žalobkyni byl přiznán starobní důchod ve výši 11.738 Kč, když žalobkyně ke dni 17.12.2012 pobírala invalidní důchod pro invaliditu 3. stupně pouze ve výši

10.878 Kč a žalovaná v souladu s ust. § 58 odst. 1 ZDP vzhledem k tomu, že byly současně splněny podmínky nároku na výplatu starobního i invalidního důchodu, přistoupila k výplatě jen jednoho důchodu, a to vyššího, v daném případě starobního důchodu. Dnem úpravy výklad důchodů pro souběh zanikají nároky na důchody, které se nevyplácejí. Žalovaná navrhl, aby soud žalobu zamítl.

Předně je nutné zdůraznit, že podle § 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, v platném znění (dále jen „s.ř.s.“), soud přezkoumává napadené výroky žalovaného rozhodnutí v mezích žalobních bodů. V řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu tedy platí dispoziční zásada. Rozsah přezkumu žalobou napadeného správního rozhodnutí je ve správním soudnictví vymezen žalobními body, jimiž žalobce konkretizuje svá tvrzení ve vztahu k namítanému porušení zákona. Z tohoto důvodu obsah a kvalita žaloby v podstatě předurčují obsah a kvalitu rozhodnutí soudu. Přezkoumá-li soud žalobou napadené rozhodnutí nad rámec žalobních bodů, překročí rámec přezkumné činnosti vymezený v § 75 odst. 2 s.ř.s., přičemž Nejvyšší správní soud (dále jen „NSS“) již v minulosti vyslovil, že „jinou vadou řízení před soudem“ s vlivem na zákonnost rozhodnutí o věci samé je, pokud krajský soud přezkoumá a poté zruší žalobou napadené správní rozhodnutí z důvodu, který nebyl žalobcem uplatněn jako žalobní bod. Takový postup krajského soudu je nejen popřením dispoziční zásady, kterou je ovládáno správní soudnictví, ale znamená i zásah do principu rovnosti účastníků řízení, neboť jim odnímá právo vyjádřit se ke skutkovým a právním otázkám, které vzal soud za určující pro své zrušující rozhodnutí (srov. např. rozsudek NSS ze dne 14.2.2008, č.j. 7Afs 216/2006-63). Určitý průlom do dispoziční zásady ovládající správní soudnictví představuje povinnost soudu vyslovit rozsudkem nicotnost přezkoumávaného správního rozhodnutí bez návrhu (§ 76 odst. 2 s.ř.s.) a povinnost soudu zrušit napadené rozhodnutí pro nepřezkoumatelnost spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, přičemž tato povinnost připadá v úvahu jen v případech, kdy tato vada brání přezkoumání žalovaného rozhodnutí v mezích žalobních bodů (srov. např. rozsudek NSS ze dne 12.12.2003, č.j. 2Ads 33/2003-78, a zejména usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 8.3.2011, č.j. 7 Azs 79/2009-84). Další případy týkající se možnosti tohoto průlomu stanovila judikatura jen v určitých, specifických věcech (např. prekluze v daňovém řízení, zánik odpovědnosti za přestupek uplynutím zákonné lhůty, uplatnění zásady ne bis in idem, aplikace zásady „non-refoulement“, aplikace právního předpisu či ustanovení, které na věc nedopadají – avšak to jen při splnění předpokladů stanovených v judikatu NSS ze dne 28.7.2009, č.j. 8 Afs 51/2007-87, v bezpečnostním řízení týkajícím se utajovaných informací-srov. rozsudek NSS ze dne 25.11.2011, č.j. 7 As 31/2011-101). Rozšířený senát NSS v usnesení ze dne 8.3.2011, č.j. 7 Azs 79/2009-84, dále judikoval, že krajský soud je oprávněn dále zrušit rozhodnutí správního orgánu pro vady řízení uvedené v § 76 odst. 1 s.ř.s., tj. ex officio, v případě, pokud tyto vady brání přezkoumání rozhodnutí v rozsahu žalobních bodů, byť je žalobce výslovně v žalobě nenamítl (tj. jedná se o případy, kdy rozhodnutí není schopno přezkumu z hlediska žalobních námitek, přičemž tato vadnost a nemožnost podrobit rozhodnutí zkoumání musí být zjevná buď ze spisu či z jeho absence nebo z rozhodnutí samotného, pokud bude postrádat srozumitelnost či důvody v takové míře, že vylučuje zkoumání důvodnosti žaloby, anebo ji soud sezná na základě jiných rozhodných skutečností, jež se dostanou do jeho sféry). Konečně, dle názoru krajského soudu, výjimkou z této zásady bude i případ, kdy se bude jednat o porušení hmotněprávního ustanovení Listiny základních práv a svobod ze strany správního orgánu, které nebude předmětem žalobních námitek. Důvodem pro tuto výjimku je skutečnost, že ust. § 75 odst. 2 s.ř.s. představuje normu procesněprávní, a pokud se bude jednat o porušení hmotněprávního ustanovení Listiny

základních práv a svobod, tak je třeba připomenout, že smysl procesních norem spočívá ve vytváření mechanismů k ochraně hmotného práva. Procesní normy nelze vnímat jako samoučelné, a tím spíše nemohou představovat překážku pro aplikaci ústavně zaručené hmotněprávní normy. Proto může v takovém případě krajský soud aplikovat hmotněprávní ustanovení Listiny základních práv a svobod i za situace, kdy žalobce tuto námitku v žalobě vůbec neuplatnil (podle rozsudku NSS ze dne 13. 6. 2008, sp.zn. 2 As 9/2008, který sice se vztahoval ke kasační stížnosti, ale lze jej argumentum a simili aplikovat i v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu, neboť základní úvaha aplikovaná v tomto případě je použitelná i v tomto řízení).

Krajský soud se tedy ve smyslu zmíněné judikatury nejprve zabýval otázkou, zda existuje některá z výše zmíněných výjimek ve vztahu k aplikaci dispoziční zásady, tj. zda je dán důvod pro to, aby soud aplikoval některou z výše uvedených výjimek. V této souvislosti dospěl krajský soud k závěru, že žalované rozhodnutí netrpí vadou uvedenou v ust. § 76 odst. 1 písm. a) s.ř.s., žalované rozhodnutí není nicotné (§ 76 odst. 2 s.ř.s.) a rovněž se nejedná o zmíněné další případy průlomu do dispoziční zásady. Proto se krajský soud dále zaměřil na přezkoumání žalovaného rozhodnutí v mezích žalobních bodů (§ 75 odst. 2 s.ř.s.).

Jak vyplývá z žaloby, vyjádření k žalobě, z žalovaného rozhodnutí a ze správního spisu, mezi účastníky není sporu o tom, že stěžejní otázkou v dané věci je postup žalované, která při výpočtu starobního důchodu žalobkyně nezahrnula do vyměřovacího základu žalobkyně jí vyplacenou náhradu za ztrátu na výděлку po skončení pracovní neschopnosti pro nepracovní úraz, přičemž žalobkyně se naopak domáhá zahrnutí tohoto příjmu, tj. vyplacené náhrady ztrát na výděлку po skončení pracovní neschopnosti, vyplácené pro nepracovní úraz, přičemž se jednalo o náhradu vyplácenou Českou pojišťovnou a.s. a jednalo se o náhradu škody způsobené Veřejnými službami města Choceň, která zahrnovala právě již uvedenou náhradu ztráty na výděлку po skončení pracovní neschopnosti pro nepracovní úraz. Jedná se tedy nikoliv o skutkovou, ale o právní otázku, tj. zda bylo možné v dané věci zahrnout do vyměřovacího základu žalobkyně při výpočtu starobního důchodu i uvedenou náhradu. Žalobkyně tvrdí, že takový postup možný je, když poukazuje zejména na ust. § 371 odst. 1 a 2 Zákoníku práce. Naopak žalovaná tvrdí, že tento postup možný není, když Zákoník práce, resp. jeho ust. § 371 odst. 1 a 2 se nevztahuje na hodnocení vyměřovacích základů pro účely výpočtu starobního důchodu, přičemž dle § 16 odst. 3 ZDP se do vyměřovacího základu pojištěnce za dobu po 31.12.1995 pro účely stanovení ročního vyměřovacího základu zahrnuje jen náhrada za ztrátu na výděлку po skončení pracovní neschopnosti náležející za pracovní úraz, nikoliv za úraz nepracovní. Názor žalobkyně správný není.

V projednávané věci je nutné přisvědčit názoru žalované v tom, že ust. § 371 odst. 1 a 2 Zákoníku práce se nevztahuje na hodnocení vyměřovacích základů pro účely výpočtu starobního důchodu, když naopak na toto hodnocení vyměřovacích základů se vztahují předpisy důchodového pojištění. Žalovaná správně vycházela při výpočtu starobního důchodu z ust. § 16 odst. 3 ZDP, podle něhož (§ 16 odst. 3, věta čtvrtá ZDP) se do vyměřovacího základu pojištěnce za dobu po 31.12.1995 pro účely stanovení ročního vyměřovacího základu zahrnuje též náhrada za ztrátu na výděлку po skončení pracovní neschopnosti náležející za pracovní úraz (nemoc z povolání) a náhrada za ztrátu na služebním příjmu (platu) po skončení neschopnosti k službě. Slovo „též“ použité v tomto ustanovení nelze vykládat tak, jak to činí žalobkyně, tedy že je možné zahrnout do vyměřovacího základu i náhradu za ztrátu na výděлку po skončení pracovní neschopnosti pro nepracovní úraz dle Zákoníku práce. To by

totiž musel výslovně stanovit zákon o důchodovém pojištění, tedy muselo by v něm být přímo uvedeno, že se do vyměřovacího základu zahrnuje „též“ náhrada za ztrátu na výděлку po skončení pracovní neschopnosti náležející za nepracovní úraz. Tak tomu však není. V ust. § 16 odst. 3 ZDP je uveden taxativní výčet příjmů a náhrad, které lze zahrnout do vyměřovacího základu pojištěnce při výpočtu starobního důchodu. Slovo „též“ použité v tomto ustanovení znamená, že zákon pouze po předchozím výčtu jiných příjmů, které lze zahrnout do vyměřovacího základu, uvádí ještě, čili „též“, další příjem, ale náhrada za ztrátu na výděлку za úraz nepracovní však zde uvedena není a nelze proto aplikovat Zákoník práce, který jí uvádí, avšak pro jiné účely (zejména s nároky na náhradu škody). Tuto žalobní námitku tedy soud musel shledat za nedůvodnou a soud tak nedospěl k závěru o zkrácení práv žalobkyně v dané věci žalovaným rozhodnutím, žalovaná pouze postupovala při přiznání starobního důchodu v souladu s platnou právní úpravou. Jelikož byl žalobkyni přiznán starobní důchod ve výši 11.738 Kč a žalobkyně pobírala invalidní důchod pro invaliditu 3. stupně ve výši 10.878 Kč, žalovaná správně v souladu s ust. § 58 odst. 1 ZDP vzhledem k tomu, že byly současně splněny podmínky nároku na výplatu starobního i invalidní důchodu, rozhodla o vyplácení jen jednoho důchodu, a to vyššího, tedy v daném případě starobního důchodu. Dnem úpravy výplat důchodu pro souběh zanikl nárok na invalidní důchod, který se nevyplácí (§ 58 ZDP).

Krajský soud dospěl k závěru, že žaloba nebyla důvodná a proto ji musel zamítnout (§ 78 odst. 7 s.ř.s.).

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ust. § 60 odst. 1 a 2 s.ř.s., když neúspěšná žalobkyně neměla právo na náhradu nákladů řízení a úspěšná žalovaná toto právo nemá.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího

správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách:
www.nssoud.cz.

V Pardubicích dne 20. listopadu 2013

JUDr. Jan Dvořák v.r.
samosoudce

Za správnost vyhotovení:
Vladimíra Píchová